

BUDA-PESTA

7 Sept. st. v.

19. Sept. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 36.

Anulu XI.

1875.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Resfatiări femeiesci.

Vioiciunea spiritului, activitatea fantasiei, inflacararea simtiului, cari producu unu farmecu, sunt o mare parte din graciile femeiesci. Aceste adeseori devinu unu capritiu, dar siedu bine damelor tinere. Barbatii si adoratorii, uneori farmecati de capacitatea adoratei, dau locu ideiloru estravagante in frumosulu ei capsioru, fara a pretinde deduceri, séu motive logice, pentru saritur'a de la o ideia séu sentintia la alt'a. Schimbulu repede de pareri, dispositionile si ocupatiunile, nu iérta molestitatea, acestu aeru inadusitoriu in atmosfer'a spiritului si a simtirii; multimea graciiloru femeiesci sustiene incordarea, putienu capritiu produce viétia in stagnatiunea conversării, facandu se astfeliu o adiare recorósa, in caldur'a ferbinte de véra. Prin urmare, o léca de capritiu, o inocenta cochetería, sunt nisce mijlóce atragátorie.

Dar a tiené ecilibriulu, a nu face ce nu-i la loculu si timpulu seu, este lucru greu. Gustulu diferéza si se schimba repede. Ceea ce incanta adorat'a, supera pe barbatu si pe sociu; ceea ce unu barbatu gasesce placutu in o straina, séu in societate, nu-i place a casa, in socia séu soróra. Joculu spiritului devine uneori pré elasticu, activitatea placuta a fantasiei ajunge pré incordata, instinctulu laudabilu d'a

ascultá inspirarea inimei degeneréza in resfatiare. Capritiile cele mici, cari de multe ori decoréza pe dame, nu remanu totu asiá gracióse. Precum grop'ti'a obraziorului tineru, cu anii se schimba in cretiuri nu de totu amabile: asiá pieré si frumseti'a farmecului, care pe damele tinere le face atátu de gracióse. O dama si socia capritiósá, e tortura la casa; o mama resfatiata e nefericire pentru familia. Déca cu rosele din primavér'a vietii pieré si umorulu rosaticu, si déca capritiulu amabilu se preface in secature uritióse si in morositate la femeile maritate: cu atátu mai desastrosu se presinta aceste defecte la fetele inaintate, carora le lipsece óre-cine, carele ar puté ascunde naintea lumei dispositiunea loru, precum o potu face acést'a barbatii si pruncii buni in favórea sociei séu mamei. De se mai aliéza cu capritiulu unei fete inaintate si o amaritiune óre-care, atunci ea este adeverata tortura pentru sine, ca si pentru altii.

De esti tinera, amabila cetitória! nu uitá cá vei si imbetraní! Nu inadusi deci plecárele-ti originale, asiá cum dorescu matusiele, guvernantele, pedantele! Ffi si câte pucinu capritiósá, déca ti-este inascuta si ti-stá bine! Dar nu trece mesur'a, si ti-adú aminte, cá ceea ce voiesci sè seceri in tómná, aceea trebue sè

sémeni in primavéra! Calitátile, cari sunt necesare peste tóta viéti'a, trebue desvoltate in primavér'a vietii. Stramutarea repentina a dispositiunii animei si a pareriloru, susceptibilitatea repede a lucruriloru nemotivate, necalculabilitatea ce caracteriséza o adeverata fiintia femeiesca: aceste sè fia numai exteriorulu, suprafaci'a ta, mandra copila! In internulu teu, in consciinti'a si camerutiile inimei tale, astfeliu de stramutare sè nu aiba locu, sè nu cunosci secaturele si capritiele. Ací sè domnéscă: consecintia, fidelitate, statornicia in bine si in nobilitatea propria. Asiá facèndu femeile inaintate, maritate ori nemaritate, nu voru fi fara calitátile neincungiurabile, adeca fara: predominatiune, consecintia, indiferintia vesela si pace interna.

De câte ori s'a asemenatu femeia cu mimos'a, flórea care la tóta atingere se inchide?! Ceva mimosenicu, o retragere sfitiósa, nu-i stă reu femeii, atunci candu se face séu vorbesce inconvenientu, neuviinciosu naintea ei. Asiá ceva e unu caracteru cardinalu femeiescu! Dar si virtutea pré stricta póte degenerá in eróre. Inca in eróre, care — mai multu decâtu tóte erorile, póte periclitá fericirea casatoriei si viéti'a familiaria. Insa-si fiinti'a inficiata de asiá eróre, e constrinsa sè simtia amarulu erórei in inim'a sa. „Eu sum fórte simtitoria“, audimu afectandu multe dómne si domnisióre, ca si cum s'ar laudá cu o virtute, si nu vedu că pentru sine sunt nefericite, si pentru altii — tortura!

Simtibilitatea numai atunci are locu, candu pretinde onórea si demnitatea, candu dejosirea ataca, si simtiulu bunu se revólta! Atunci o femeia onesta, cu simtiuri fragede si cu caracteru solidu, se retrage, se inchide, cá mimos'a, si are dreptu, ba datoría, a se retrage cu seriositate, cu energiá. Asiá portare a fostu si este o diadema scumpa pe fruntea femeii. Dar intorcandu fói'a, aflámu fragedime asiá de frageda, simtire asiá de sentimentală, care găsesece ofensare si acolo, unde de feliu nu este. O fragedîme, o sensibilitate, cari si-au fundamentulu in vanitate, resfatiare, pré pretiuire séu dispretiuire a fortieloru proprie, in neincredere in altii.

Si durere! Nici odata nu lipsesce ocasiunea, cá femeile sè se faca mai sentimentale de cum sunt. Femei'a afla candu voiesce, că tóta lumea este conjurata contra ei. Unu tonu, o vorba, unu gestu, o miscare, o neinteresare, o intardiare de invitare, o intrelasare de gratulare, si alte minutiositáti bagatele — liferéza destula ma-

teria ofensatória. Ací apoi, o placere neturburata, o bucuria nesticata n'are locu, căci déca avemu astfeliu de ochi sentimentali, atunci tóta ocasiunea ni aréta a vedé o negligare, ofensare, inconvenientia din partea si a celoru din casa, si a celoru afara din casa. Óre care cercutare din lume nu se póte esplicá falsu? nu i se póte dá intielesu, intentiune ofensatória — déca tocmai voimu asiá?

Si acést'a se intempla, durere! la femei pré desu. Multe femei sunt, cu cari trebue sè tratámu dupa proverbiu: „ca cu . . . oulu.“ Cea mai nefericita insusire! Mintea luminata, anim'a buna, ba chiar nici ambitiunea adeverata, nu cunoscu acésta simtibilitate, de si in tóte s'ar aflá câte ceva neplacutu, neindestulatoriu. Nu totu insulu din ai nostri are indemanarea a fi preventoriu facia cu unele pretensiuni ale nóstre; mai alesu barbatii nu, dar aceste copilarii nici nu cadu in sfer'a loru.

Patim'a de a vedé in tóte numai ofensare, tradéza neincredere uritiósa, séu si ceva mai reu! Celu ce insu-si nu voiesce a cautá nodu in papura, prin unele secature minutiose, séu celu-ce prin neconsiderári calculate vré a causá neplacere, acela de buna séma nu suspicionéza nici pe altulu, nu presupune asiá cugetu reu nici in altulu. Numai ochiulu reu vede de comunu reu.

Axióm'a: „a dá e mai bine decâtu a luá“ stà si ací. Nisuesce deci, pré stimata, a aretá amoru, a pregatí bucuria, celoru din giurulu teu, dupa putinti'a ta, si nu-ti va vení in minte, ba nici timpu nu vei avé, a te face sentimentală, secanta, séu nu vei vedé in tóte lucrurile bagatele — o ofensa.

G. Tr.

Solii daceni si Decebalu.

— Fragmentu dintr'unu eposu. —

(An. 100 d. Cr.)

Si solii de la Roma la Dacia 'nturnau,
Audintia si-cerura, sè intre asteptau,
Si Decebalu cu pompa pe tronu-i se asiédia,
Vezinas duce solii, si stà la tronu cá paza.
„Ce-aduceti voi din Roma?“ cu graba-i intrebá,
Si unulu din solia acestu respunsu i dá:
„Inalte rege-alu nostru! sè fii cu indurare,
S'asculti trufi'a órba si vatemarea mare.
Pe tronulu Romei astadi Traianu e imperatu,
Fiu adoptatu de Nerva, poporu si de senatu!
Elu ti-tramite spad'a acésta spre umilire,
Iu locu de-ati dá tributulu, e spad'a a lui platire,
Si pacea, ce-ai legat'o cu Roma, o a ruptu,

De adi tributiu, onóre nu asteptá mai multu,
Câci totu Romanulu díce: Nu suferimu rusíne,
Mai bine fia Roma sdrobotita in ruine.
Si-a hotaritu senatulu resboiu infricosiatu,
Sè 'nfranga-a ta putere si tronulu teu inaltu!“
Pe fruntea acestui rege, sudóre rece curge,
Si 'n anim'a-i aprinsa unu fulgeru aspru fuge,
De faim'a ce-lu surprinde recnesce cu furori,
Si solii tacu, se 'nehina si i cuprindu fiori.
„Atát'a fala inea nu potu in Roma crede
Vi dícu! de se 'nganféza, din lume se va perde,
Candu eu cerusem pace, acelu Domnitianu
N'a vrutu, si me privise cá pe-unu baiatu ser-
manu,

Si-am inceputu batai'a grozava, de stirpire,
Si scie Roma bine, ce fu de-a ei ostire.
Dar arm'a cea dacéna nici astadi nu s'a 'nfransu,
E 'n mana tare inça, si-a mai facutu de-a plansu
Marirea falsa-a Romei ce trebe sè-o stingemu,
Séu toti cu spad'a nóstra noi singuri sè ne 'nfin-
gemu!“

„Demanda rege mare!“ Vezinas i graiá:
„Cu óste brava, multa, resbóie poti purtá,
Popórele din munte sunt buna pedestrime,
Ér cele din campia o iute calarime,
Ostasii nostri-su mandri de numele ce au,
Vecinii sunt cu frica de candu cu noi luptau,
Demanda rege mare! si Roma cea marétia,
Cadé-va in ruine, si sórele-i in cétia!“

Si regele se simte cà-i multu mai turburatu,
Candu ducele de frunte asiá l'a 'mbarbatatu!

Si Duras, fostulu rege, de trónu aprópe siede,
S'asculte mai departe si paciinti'a-si perde,
Si-a inceputu sè díca: „Tu rege! fiulu meu!
Cu greu se afla 'n tíera mai ageru bratiu cá-alu
teu,

Dar o sagéta rece séu spada furiósa,
Usioru puté-va stinge viéti'a ta frumósa
Si Dacia atuncea far' tine ce va fi?
Va fi o tíera 'nvinsa si 'n lume n'a domní,
Mai bine Roma-amica, si de tributiu scutita,
Decátu resbele crunte si dór' ucisu in lupta!“

Si Decebalu atuncea, cuventu-i 'mpedecá:
„Eu te iubescu betrane! mi-ai datu domni'a ta,
Dar vreu sè-i facu onóre prin marea ei putere,
Si Roma sè-mi denege tributulu, mi-i durere.
Plecati! cu toti prin tíera, si óste s'adunati,
De Roma vré bataia, voi mórte sè i dati!“

„Demanda rege mare!“ Vezinas i graesce,
„Si 'n tíera-a ta vointia indata se 'mplinesce!“

Si solii si Vezinas cu Decebalu plecau,
Si 'n tíera óste mare curendu si-adunau,
Ostasi superbi in lume, ostasi de cei de frante
Ce sunt viteji in lupta, traiescu din arme crunte.
Si Duras li urméza, 'n adance cugetàri,

Parea cà elu se teme de rele, de urmàri:
„Ah! dieiloru puternici! paziti voi tíer'a-acésta,
De prada, de cadere, de Roma cea turbata!“
Si 'n Sarmisegetus'a cu arme sdrenciau,
Ostasii de la munte, din siesuri s'adunau,
Şi óstea 'n dile scurte e multa si grozava
Parea cà lumea 'ntréga voiá s'o faca sclava!

At. M. Marienescu.

Dóm'n'a Chiajna.

— Novela istorica. —

(Fine.)

Unu omu o luà dar in bratie, si ceialalti
toti lu-urmara, suindu dealulu in fati'a vechiu-
lui stejaru; dar cu câtu mai multu se apro-
piau, o zare de lumina neobicinuita, care sub
radiele lunei crescea ca unu lucéferu albitiosu,
ca o para de focu luminósa, pareca cà ese din
sinulu betranei tulpine.

O santa gróza cuprinsese tóte inimile;
dar impinsi cá de o putere careia nu-i puteau
stá inprotiva, ei inaintau uimiti de radi'a lució-
sa ce-i tragea spre sine si le sorbiá vederile.

Candu ajunsera pe muchea magurei
dreptu in fati'a stejarului tóte in préjma erau
scaldate in lumina, tóte straluciau ca 'ntr'o se-
nina vilvóre, ér in tulpin'a gaunósa a pomului,
impresurata de radie argintii, domniá, ca 'n-
tr'unu cercu de slava cerésca, tipulu inegritu
alu Maicii Domnului, tíindu in bratiu-i stangu
pe Mântuitoriulu séu Pruncu.

— Maica Pré-curata! — strigà atunci
pustnic'a, ce 'n fati'a icónei pareca cà-si doban-
dise unu viersu ce suná mai tare, mai dulce,
decátu glasurile omenesci, — Maica Pré cu-
rata! maica fara péta! tu care ai incercatu
numai durerile inimeloru lumesci si care
pana acum nu te-ai induratu a-mi iertá câte-
va dile risipite in desmerdàrile vietii! tu, care
ai privitu fara gele sfasiàrile inimei mele,
candu singuru-mi p'acésta lume si multu
iubitu-mi spriginu a cadíutu jertfa sub ma-
n'a mohorita a ucigasiloru! tu, care m'ai ca-
lauzitu prin poteci spinóse, pe sloiuri de ghia-
tia, — candu cu sant'a-mi icóna in bra-
tie, am colindatu aiurindu plaiurile si cam-
píile! tu, care m'ai adusu sub acésta santita
tulpina, intr'acestu selbaticu salasiu de pustni-
cía, in care sufletu-mi daulatu si sdrobotu de
restriste, insedar cauta odihn'a si pururea, cá o
poména, cá o milosténia, ti-cere scurtarea ticai-
teloru mele dile! Tu, deci, care si de am peca-

tuitu, si de am fostu culpesia tie, m'ai osenditu dupa multimea viniloru mele! — Acum, cerésca stapana, inim'a mi-spune, cà induratu-te ai in sfiřitu de mine si ai apropiatu ceasulu dorului meu!... Acum, dar' me 'nchinu la pólele tale cu jalurii, cu rugaminte, cu lacremări, nu dóra cá sè-mi ceiu vre o cerésca resplata, — cà-ci ce va fi partea mea dincolo de zbord, acésta lume e in sinulu teu si-alu Domnului si cu voiósa bucuría lu-voiu priimí! — Ci, Maica milostiva, tu care ai fostu muma si ai patimitu de pasulu fiului teu, ffa-ti mila si 'mblanzesce, alina si spéla ori ce duhu de manía, in inim'a mumei ce m'a purtatu pe mine, nevrednic'a, in sinulu ei si la picerile careia me plecu acum ca si dins'a, cu milostivire cá tine, sè uite gresialele nesocotitei sale fici!.. In ceasulu acest'a, care e alu meu celu din urma, iérta-me, maica, de si multu ti-am gresitu eu tie in viétia! iérta-me, cà-ci cu amarnice dureri am ispasitu, vai! si eu pecatós'a-mi ratecire.

Rostindu cu o cucerita si 'nfocata caintia aceste din urma cuvinte, serman'a pustnica se prevalise cu fruntea in tierina dinaintea Dómei Chiajne.

Acea vedenia stralucitória a unei sfinte icóne in mijloculu noptii si-alu puthétatii, acea durerósa destainuire a unei asiá jalnice sórte, acelu glasu proorocescu, ce vesteá mórtea vecina a ficei sale, facura sè clipésca sub gén'a incrunzata a Chiajnei o umbra de indurare; dar frémetulu milei nu se coborise inca pana inim'a-i otielita, candu de odata unu noru repede si negru trecù cobitoru peste fati'a lunei. Lumin'a icónei d'odata se stinse si 'ntunericulu se respandì giuru impregiuru.

Cumplit'a muma se 'ntórse atunci cu o ferósa iutiéla si grabindu pasulu spre valcea, strigà c'unu glasu aspru:

— Nainte copfi!

Vinovatulu impetrutu in rele fuge chiar si de umbr'a mustràrii. Intr'o clipa Chiajna se suise 'n radvanu si tovarasii sei, infiorati de sunetulu otieritu alu glasului ei, ajunsesera de parte, gonindu in urm'a radvanului, candu incepura sè simtia mustrarea in cugetele lor, biruite de ne'mblandit'a lor stapana.

In valea Otaseului câte-va slabe suspine, perdute printre siuertur'a frundiiloru ce se leganau in adierea diminettii, dovedira suferintiele cele din urma ale nenorocitei pustnice. Muritóriele despuieri ale Domnitiei Ancutiei, ca-diute chiar la pólele sfinteicóne, in selbatic'a chilía ce-si gasise ea in scobitur'a strabunului

stejaru, fure acoperite de frundiele ce le splberá crivetiulu de tómnna.

Multi ani in urma ciobanii gasira totu acolo icón'a Maicii Domnului ce se dice a fi un'a din cele siepte la Luca evangelistulu zugravite, si chiar in tulpin'a betranului pomu ei scobira bisericuti'a cea vechia a manastirii dintr'unu lemnu. ⁴⁴⁾

Pe candu Dómn'a Chiajna si-urmá ispititóri'a colinda peste Oltu si prin tiér'a de susu, tinerii ei feciori Domnesci, insotiti, unulu de óste pamenténa si de ajutorintie unguresci, altulu de turcii ce i se dase ca sè-lu asieze pe scaunulu nesuitu alu Moldovii, se intimpinaseru in ocolulu Focsianiloru si se lasasera cu taberile lor amestecate la satulu Sapatieni, pe lunc'a infratitória a Milcovului. ⁴⁵⁾

Dómn'a muma i ajunse acolo portandu in sufletu-i smacinatu o 'ngrigiata presimtire, care, sub aspr'a-i falnicia, se vedea printr'unu neastemperu fiorosu. Ea cautá insedaru sè-si potolésca neodihn'a cu nadejdea ispraviloru vífitorie; ostirile impregiuru-i, multe si vegeate, i se pareau molatece si nevoióse. Unu nencetatu susuru de tainica tradare i siópteá la audiú; mintea-i se munciá cu totu felulu de baniueli.

Diu'a ea colindá fara repausu taber'a, vrendu sè incerce credinti'a ostasiloru, sè invía, cá odinióra, barbatia in inimile lor, dar iézm'a neincrederei o urmariá pretutindeni si viersulu imbalditoru i peria pe buza; apoi ér in tacerea noptii, in veci destépta si framentata de grigi, ea tragea cu urechi'a la strigările prelungite ale strejiloru departate si adesea, cuprinsa de o nedormita temere, alergá sè pandésca la perdéu'a corturiloru, unde se odihniau, in visuri de izbanda, fiii sei, uneltile nesatiósei sale mandrii.

Din protiva acesti doi tineri, bizuindu-se cu incredere pe radiemulu lor ostasiescu, pe partinirea sortii si pe tóte voiósele inchipuiri ale junetiei lor, petreceau dílele in vesele ospetie, banchetuindu cu boiarii si purtatorii ostii lor si gata a purcede a supra lui Ionu voda, déca nu i-ar fi amanatu din di in di ingrigiatele presimtiri ale Dómei.

⁴⁴⁾ Traditi'a dice, cà icón'a cea mare de la manastirea dintr'unu lemnu a fostu de mai multe ori mutata si s'a întorsu singura la locul unde e acum manastirea.

⁴⁵⁾ Constantinu Capitanulu.

Intr'astu-felu de felurite aplecàri se aflá taber'a fratiésca a fiiloru lui Mircea, candu sôsî scirea cumca boiarii Moldoveni, temetori a se vedé pe vîitorime strainati de la mil'a noului Domnu, ar fi hotaritu sè parasésca relei sale sôrte pe vechiulu loru stapanitoru, si au sè vîa, manati de Dumbrava vorniculu, cá sè se 'nchine lui Petru Voevodu. ⁴⁶⁾

Acésta veste implù taber'a de bucurîa; cu nadejdea vîitoriei impaciuirii, strajile se ridicara, vegerea se desfiintîa, caii se slobodira la pasiune, armele se asiediara in znopi; tôte se pregateau pentru o obstésca infratire.

Dómn'a Chiajna inse, care nu privise cu sufletulu liniscitu acea nesocotita risipire a taturoru mijlócêloru de o grabnica aperare, cu câtu se apropiiau Moldovenii, mai cu dinadinsulu staruîá cá tinerii Domni sè se tia in laturi cu buna si zdravena paza.

Noroculu loru voi, cá induplecati de nepregetat'a rugatiune a mumei loru, dorintîa acesteia sè fia implinita si cá dinsii amendoî sè lipsésca din cortulu loru, in ceasulu candu Moldovenii se ivira dinaintea taberii Muntenesci.

Intr'adeveru Dumbrava vorniculu descacelcà in fati'a siatrei Domnesci, insotitu d'o glóta neprasnica de boiari si de slugitori, purtandu, nu vestminte de serbatóre, nici zimbetulu smeritu alu supunerii, ci podób'a otielita a unei dile de hartia si seméti'a cautatura a unei biruintie lesnicióse.

Osebitu de aceea se zariá in departare ostiri numeróse, cari dupa barbile sbîrlite ale osteniloru, dupa caii loru meruntiei si parosi, dupa largii loru silavari rosi, dupa chiverile loru tinguiate, dupa cantàrile loru prelungite si dupa naltele loru sulitie ce luciau la sóre cá spicuirile pe holda, lesne se cunosceau cá sunt pèlcurile de cazaci, venite sub povatiuirea lui Sfirski, in ajutoriulu lui Ionu Voda. ⁴⁷⁾

Chiajna care 'ntr'acésta grea privilegire sciuse a 'ntipari pe chipu-i fatiarnicu o senina si rece mandria, adastá pe boiarii Moldoveni intr'unu falnicu cortu rotatu de covoru albu cusutu cu firu si legatu giuru impregiuru cu tiarusi poleiti.

Dumbrava vorniculu intrà in fruntea tovarasiloru sei; elu erá unu voinicu naltu si spetosu, purtandu o tiurca de blana flocósa ce ascundea capu-i rasu, din crescetulu caruia o singura siuvitia de peru atèrná in josu pe céfa-i lata si vênósa; erá imbracatu c'unu min-

teanu de ursu latiosu si 'ncinsu cu o curea, de care stá aninata o ghioga nastrujita cu dinti de feru, adevveratu baltacu de uriasiu.

— Unde-su puii de napêrca? — strigà elu cu glasu ragusitu, intrandu in cortu cu man'a 'n sioldu. Li-a sositu ceasulu peirii! Halalu din ei, fartati!

— Pare-mi-se, cá 'n betia-ti ai perdutu cumpetulu vorbii, jupanu vornice, — rostî Dómn'a, instrunandu-si man'á, — ori pe semne c'ai mintea cá de pruncu intr'atât'a trupesá.

— Taci, muiere, nu bêrfi, — respunse Dumbrava, — nu dóra c'ati socotitu cá-i Moldova tíera di jacu, sè ni jóce cá pi ursu o misi'a de la Munteni si doi ficii di lele farmecati, doi lingài natingi ce li pute botù a lapte? . . . N'avemu noi nevoia di Domnu Munteanu. Munteanulu i omu vicleanu; nu-i ca Moldovanulu ortomanu, si danosu la mana si la sufletu falosu ⁴⁸⁾ . . . Hai! Voinici, dragutii mei, dati nevala di mi-i prindeti si mi-i legati cole cotu la cotu sè-i ducemu ploconu lui Ionitia voda, cá doi berbeci di Armindeanu. ⁴⁹⁾

— Cani nerusinati, litfa rea! — strigà Chiajna spumegandu de turbare; dar Dumbrava nu-i dete vreme sè urmeze zadarnicele-i sudalmi, ci desprindiendu ghióg'a de la brâu, o 'nvêrti câte-va ori cu bratiu-i vêrtosu, si apoi — glasuindu unu grósnicu blastemu, o asvêrlî, dreptu in capulu infuriatei Dómn'e.

Chiajna cadiù resturnata pe spate si apoi indata cu ochii sangerati, cu falcile cascade, incercà sè se ridice in genuchi, sè se sprigine pe palme, sè rostésca unu cuventu, dar abiá putù sè iésa din gâtlegiu-i nebunitu vorbele: „Domnii! feciorii mei!” si o inncà sangele ce curgea sfróie din totu capu-i gauritu de tinte. Trupu-i se svêrcolî cu scârsniri de dinti, saltà înta de câte-va ori, se rostogolî cu crescetulu in tiarina, se sgârcî si se intinse in câte-va in cordaturi dureróse si apoi cadiù intiepenitu intr'o balta de sânge.

In vremea acést'a Moldovenii si Cazacii detera jafu taberii Romanesci; fugiau Muntenii care unde putea. Alesandru voda nimerî sè scape la Cetatea de Floti; Petru se oprî din fuga la Braila. Ionu voda intrà in tíer'a Romanésca si facù Domnu pe unu Vintila; dar peste câte-va luni sôrtea se schimbà. Ionu voda murî robitu la Turci, Alesandru si-do-

⁴⁶⁾ Cronicele romanesci.

⁴⁷⁾ Vorniculu Urechia.

⁴⁸⁾ Din balad'a Grue Grozoveanu.

⁴⁹⁾ Serbatórea de la 1 maiu.

bandi érași tronulu si Petru Schiopulu domni la Moldova laudatu si iubitu de tóta obstea.⁵⁰⁾

A. I. Odobescu.

Estetic'a prandiului.

— Dedicata junimei. —

(Fine.)

Ochiulu de vulture a celui flamandu e fórte ageru, si dóra fara voi'a sa, se trediesce omulu cu cea mai buna bucata in vârfulu furculitiei sale.

Asiá a patit'o si Odiseu celu bunu, dupa cum spune Ómeru, carele singuru se mirá cum de la impartirea fripturei de capra, lui i remanea bucátile cele mai bune. Unu imperatu germanu avea datin'a a dice la mésa: „Jedem ein Ei, und dem guten Schweppermann zwei“, care proverbii noi pe romania lu-traducemu asiá: „cine 'mparte, parte si-face.“

Schweppermanii cei buni, déca suntemu norocosi a duce rol'a de imbiatori la mésa, suntemu noi insi-ne in giurulu mesei. Noi amu voi de multe-ori a padí si bunacuviinti'a, dar amu dorí si bucat'a cea mai buna. De acea germanii cei vechi aveau urmatóri'a rugatiune de mésa cu sensu ecivocu:

Bescheidenheit, Bescheidenheit
Verlass mich nicht beim Tische,
Damit ich zur rechter Zeit
Das beste Stück erwische!

adeca:

Cumpetu, cumpetu nu me lasá,
Bucat'a cea buna s'o potu apucá!

Acésta rugatiune e ecivoca pentru acea, pentru cà se póte esplicá in dóue intielesuri. Ací poti dice, cà se róga poetulu, ca sè nu-lu lase cumpetulu a perde bucat'a cea mai buna, dar si ca sè nu se seduca a-si anectá bucat'a cea mai buna cu derogarea altor'a; si noi din capulu locului pledám pentru intielesulu din urma.

Unu omu bine crescutu si crestinu bine-simtitoriu, incungiura ori ce inconvenientia. Elu arunca privirea-i blanda peste cuprinsulu taiariului de presentare, si cauta sè mai remana si pentru altii. Distinsu galantulu nu se uita de vecin'a sa, ci cautandu-i bucat'a cea mai buna, i-o recomanda, retienendu-si sie-si bucat'a cea mai secundaria.

Óspeti de asemenea panura, cari ast-feliu sciu sustiené armoni'a si indestulirea, sunt decórea meseloru si bucuri'a Domnului mesei.

4. Lingerea taiariului.

Unu terminu cam trivialu acest'a. Nici se cugete, stimatele cetitórie, cumca l'amu luá in intielesu efectivu. Decátu cà e fórte usitatu in limb'a nóstra, intru a caracterisá pe unii lingatori, fara ca aceia sè linga taiarile in strictulu sensu alu cuventului.

Celu ce si imple taiariulu cam binisioru, si se silesce cu furculiti'a a imbucá cu pofta bucatore mari; celu ce ia refugiulu la pane dupa ce a intrecutu pe toti cu mancarea; celu ce si-sterge taiariulu cu cogia de pane, séu redica chiar taiariulu ca sè pota prinde bine totu restulu; si déca nu-lu va linge efectivu, totusi sè numera intre lingatori, si acésta lingere e scandalósa in gradulu celu mai mare.

Acést'a, precum si totu aceea ce ar semená a fóme, a avaritia, a economía speculativa, sè se delatureze la mésa. Nici sfarmiturile aluatului, dupa consumarea aluatului, sè nu se mai culéga. Nici pocalulu sè nu se goléscá pana in fundu, séu nasulu sè nu se ascunda de totu intr'insulu.

Sè nu fimu zimbriti intru adeveru, dar nici la parere. Intru adeveru pentru fericirea nóstra, la parere pentru societatea, care ne-ar judecá.

Regulele si legile buneii cuviintie la mésa sunt tot'odata si cautatóri'a reguleloru morale si celu ce in tóte directiunile se areta personalitate maritimósa si cu crescere fina morala, e si celu mai placutu óspe la mésa.

Motto unei càrti de bucataría suna: „Spune-mi ce manci, ca sè-ti spunu cine esti!“

Déca in locu de „ce“ vomu pune „cum“ manci, va fi motto mai nimeritu, precum de comunu in tóte lucrurile nóstre mai ponderosu e „cum“ decâtu „ce“ facemu. In „cum“ zace puterea morala.

In lucrurile morale, o péna câtu de usióra, e destulu ca sè arete directiunea ventului.

Déca punemu unu galbenu de auru si al-tulu de plumbu pe cantariu, acest'a cu pucine linie se va plecá in partea aurului, dara aceste pucine linie sunt destule a distinge banulu curatu de celu falsu.

Georgiu Traila.

⁵⁰⁾ Constantinu Capitanulu, Sincai, Engel si altii.

Balconulu duplu.

— Novela de P. Juillerat. —

I.

Erá la anulu 1823.

Cele din urma óre ale carnevalului trecura si sunà miédia-nópte. Tóte prevalfile din „Boulevard des Italiens“ se incuiara, afara de câte-va cafenele, unde — mai nainte de a se deschide salonulu opereí — nisce domino de tóta colórea si câti-va mascati conversau, bendu punciu, despre vioiciunea balului, despre veselía, intrige si aventure.

Pe drumulu menitu pentru carutie dóue sire de trasure cetatienesci si cu insemne inaintau, avendu atacuri dese cu gendarmii calareti; unu siru, care constá din cara incarcate, se intindea de la teatrulu de opera pana la strad'a Grange-Batelière; trasurele gole si indiestrate cu insemne nu potura sè patrunda, decátu de la strad'a Lepelletier pana la bãile chineze. Aice gendarmii si politistii, cari grigeau cu atentiunea cea mai incordata, le iertau sè ocupe locu si resfirate, — din care cauza „Boulevard de Capucines“ si stradele invecinate resunau de sgomotu veselu, de risete si conversatiuni animate.

Nóptea erá senina. Pe ceriulu suríu straluciau câte-va stele palide si resfirate, si — par cà voiá sè suplinésca lumin'a lampeloru cari fumegau la inceputulu stradei Lepelletier — lun'a respandea cu tóta puterea radiele sale albe.

In butulu acestoru radie si a acestei lumini, in coltiulu stradei Grammont, o casa vechia remase tóta in umbra. Acésta casa, cu esterioru bunu, dar negligiata, conformu datineloru timpului de atunce, erá numai de trei etagiuri. Intrarea ei erá spre strad'a Grammont, fatia de boulevardu. O pórtá colorata sura, si cu incuiatória mare, conducea in intrarea lata si nu de multu cimentata. De-a stang'a, si mai langa pórtá, cu trei trepte mai susu decátu pamentulu, se aflá o odaitia, in care conducea o usia ingusta si impartita in dóue; un'a dintre aceste usi, cea din josu, erá facuta din lemn, si avea o incuiatória fórte simpla, — cealalta erá prevediuta cu sticla si cu o incuiatória cum se cade, si asupra ei se vedea inscriptiunea, care atunce erá in moda, 'acuma inse nu mai este: „Parlez au portier!“ Mai in laintru se intindea curtea, de jumetate luminata prin luna, spre care — in departári proportionate — se deschideau siurele de trasuri si grajdurile cáiloru, si pe care érb'a verde o acoperí de totu.

Intre cei ce siedeau in chiría in acésta casa figurá si unu avocat. Acestu barbatu ocupá etagiulu primu, care avea siepte feresti, cinci spre boulevardu si dóue spre strad'a laterala. Aceste din urma dóue feresti erau ale cancelaríei, in mijloculu careia atêrná unu baldachinu decoratu la margini cu panglice de arama, pe candu sub elu se aflau mai multe mese acoperite cu metasa negriciósa.

Langa acestu salonu, de catra boulevardu, erá o odaia, prin care puteai intrá in odai'a siefului.

Dintre tóte ferestile casei, ma si a celoru din vecinetate, in butulu timpului tardiu, numai din ferestile acestei odái stralucí o lumina slaba. Acestu etagiu primu, sub care parteru nu esistá, se aflá in o innaltime de cincispre-diece picióre a supra boulevardului; o perdea, trasa susu de buna séma inca diu'a, erá legata de verig'a laterala, si nimene nu-si aduse a minte s'o fía lasata josu.

In urmarea acestoru impregiurári triple, de si nu claru, dar totusi se putea observá, cà in interiorulu odái se afla o mésa incarcata cu scrisori si o lumina ardienda.

Cotita pe mésa, adancita in studfile sale, se vede o figura omenésca, o umbra viua.

Acésta figura, acésta umbra, este óre barbatu séu femeia, tinera séu betrana, urita séu frumósa?

Este greu a hotarí acésta prin prismeles ghiatióse a ferestei.

Inse natur'a studíloru cari lu-cuprinsera, ne face a ghicí pana la unu punctu óre-care seculu necunoscutulu, — si combinandu conceptele cunoscute si necunoscute, putemu sè deducemu, cà acésta figura apartiene secului mai pucinu frumosu alu ómeniloru.

Dar ventulu acestei presupuneri n'a redicatu decátu numai unu capetu din perdéu'a curiositáti. Specialitátile figurei, vrêst'a si positiunea-i sociala, remasera in intunericu, din care cu greu se póte scóte securulu.

Déca si presupunemu, cà acésta figura ne-secura e stapanulu cancelaríei, inca nu scimu nimica, càci salonulu luminatu se afla numai langa odai'a particularia a inchiriatoriului, si acésta figura lucratória, mai alesu in astfelu de óra, departe de bratiariulu obdusu cu maroquinu venetiu, — nu póte sè fía siefulu.

(Va urmá.)

S A E O N U.

Adunarea generala a Asociatiunii transilvane.

In 28 p. m. cu ajutoriulu locomotivei si a facariloru de la M. Osiorheiu am ajuns fericesce la Regiu, chiar in momentul candu o mare parte din publicu romanu adunatu acolo se delectá la productiunile artistice ale unui bravu virtuosu-violinistu romanu de la Bucuresti, ce a arangiatu in acea s'era unu concertu. Am asistatu inse la unu grandiosu conductu de tortia si lampe ce s'a arangiatu de catra bravii Romani de la Reghinu in on'orea adunării generale. Conductulu a pornit de la otelulu orasieseu cu orhestr'a orasiului in frunte. Ajung'endu la locuinti'a bravului cetatianu roman Ionu Maioru, unde se aflá incortelatu d. v. presiedinte Iacobu Bologa, conductulu a facutu unu mare cercu, ér amiculu Patriciu Barbu rosti unu eminentu discursu plinu de cele mai nobile simtiente romanesci, la care presiedintele multumí in numele Asociatiunii pentru on'orea ce i se face, terminandu cu „sè traiésca Imperatulu nostru si natiunea romana!“

Music'a intoná câte-va piese intre cari si imnulu nationalu de Andreiu Muresianu.

In 29 pe la 8 óre s'a celebratu miss'a divina la care a participatu o mare parte din publicu. Rentorcandu-se publiculu pe la 10 si intrunindu-se in sal'a otelului orasianescu s'a alesu o comisiune, ce a invitatu pe v. presiedinte, carele a deshisu adunarea prin o vorbire fórte emotionatória, in care aminti despre nereparaver'a perdere a bar. Popu, presiedintele Asociatiunii. D. ad. Orbonasiu prin o vorbire alésa si bine simtita salutá adunarea cu unu fratiescu „bine ati venitu!“

Adunarea se constituí alegandu-si de notari pe Dr. Gr. Silasi, Dr. Const. Moisilu si Patriciu Barbu. Presiedintele aminti, cá Asociatiunea mai pierdú afara de presedinte inca urmatorii membrii: Gr. Chifa, Ionu Titi'a, Ionu Galeanu, Iordace Davidu, Dr. Nic. Ganescu si Nic. Gaetanariu, apoi imitá adunarea de a merge in corpore la parastasulu repausatului presiedinte, ce s'a celebratu in biseric'a romanésca, unde se afla si cript'a familiei bar. de Popu. Fiindu biseric'a micutia pentru unu publicu atátu de numerosu, multi amu trebuitu sè remanemu pe afara si asiá lipsiti de ocasiunea sè audimú pré interesantulu „elogiu“ ce-lu rosti profesoru Dr. Silasi. Speru inse cá-lu vomu poté cetí cu totii prin foi.

Dupa parastasu cá m la 12 óre ne-amu rentorsu la sal'a pentru siedintia, unde dupa redeschidere s'au cetitu mai multe telegrame salutatórie si s'au cetitu raporturile: secretariului, cassariului si a bibliotecariului, apoi s'au alesu comissiunile indatinate. Dupa o propunere a d-lui G. Manu de a se luá in prossim'a siedintia mai antáiu actulu de alegere, care s'a si primitu, ne-amu departatu cu totii pentru a ne reintruní la banchetu preste $\frac{1}{2}$ óra.

Banchetulu a duratu de la 3 — dupa 6 óre si a fostu mai alesu catra fine fórte animatu. Toastele erau a nu mai face capetu. Sirulu toasteloru l'a deschisu presiedintele pentru Majestate si regimu. Dintre celelalte mi-a placutu a lui Vis. Romanu, Dr. Silasi, Dr. Isacu, adv. Calutiu, G. Manu, primariulu Dr. Kaiser, Gellner, G.

Siageu, V. Rusu, Orbonasiu. Cu multa placere amin-tescu, cá intre óspetii numerosi de preste 120 am fostu ferice a salutá si o frumósa cununa de dame, intre cari d'ómn'a Orbonasiu, d. Marinovicu, d. Lemeni, d. Trombitasiu, d'ómn'a Fogorasi, d. Issipu, d. Barbu, d. Schiopulu.

Dar sè parasimu banchetulu avendu a ne prepará la balulu arangiatu in fav'orea si on'orea Asociatiunii.

Dupa banchetu se intruní o mare parte din publicu la o conferintia confidentiala in caus'a alegerii de presiedinte, ér o alta parte se intruní la unu concertu privatu datu de artistulu violinistu I. Micheru in ospital'a familia a dlui advocatu Orbonasiu.

Dar sè grabimu la balu! Timpulu de deschidere a balului erá dejá trecut, credeam a fi intardiatu; inse candu intrái in sal'a abiá erá vre o 4 parecí ce dantiau o polca de a lui Strausz in loculu *ardel'nei* pusa in program'a de dantiu.

Inse abiá trece $\frac{1}{2}$ óra si sal'a eleganta si bine arangiatu fu plina. Intre publicu au participatu si multi straini.

Balulu in genere m'au multumitu; publiculu a fostu alesu, damele cu deosebire s'au destinsu prin toaletele loru gustuóse si elegaute, cari impreunate cu frumsetiele loru naturale voru fi contribuitu multu la farmecarea tineriloru, de care pe multi i-am observatu a fi cuprinsi si cuceriti. Colorea vestmenteloru au prevalatu cea alba si rosa, simbolulu inocentiei si a iubirii.

Pre la noi este o moda curiósa, a ceea de a se intrebá dupa fia-ce petrecere, dupa fia ce balu: „Care fu regin'a balului“, cá si candu mai multe regine deodata nici aice nu aru poté fi cá si in unu statu. Ca democratu nu-mi place a me inchiná, dar nici a vorbí despre regine; dar déca cuventulu regina s'a incetatianitu si in limb'a nóstra nu voui a-lu combate, de-si eu l'asiu inlocuí cu „nimfa“ séu „dina“, pentrucá me temu sè nu patiescu o pozna.

Acésta intrebare si eu mi-am pusu-o, inse nu m'am timentu abílu de a decide, care este regin'a séu nimfa balului. Preumblandu-me prin sala si facandu studii asupra frumsetieloru, cari de cari mai farmecat'orie, rogu pe unu amicu sè-mi spuna care e regin'a balului?

— Vedi colo in cornu acea dina in vestmentu negru, decoratu cu rosa, cu ochi negri cá murea, cu guriti'a cá par'a focului, cu perulu pre spate si cu o talia atátu de farmecat'oria, — acea e din'a balului.

Mergandu mai departe intrebu pe altu amicu.

— Privesce, — mi-dice, — colo cele dóue nimfe in vestminte albe, privesce la zimbirele loru angeresci si la figurile loru gratiöse; spune-mi poti aflá fíntie mai incantatórie, mai farmecat'orie? CREDU CÁ Vei scí dara cine sunt reginele balului.

In fine mai intalnescu pe unu cunoscutu de alta nationalitate, care l'a intrebarea meá mi-respondé:

— Mie, frate, tóte mi-placu, tóte-su frumósa, tóte-su gratiöse, cátu nu potu face distinctiune.

— Esti de acordu cu mine, — i respunsei. — Si in adeveru, cá déca m'ai intrebá care fu regina, numai asiá ti-asiu poté respunde si d-tale.

Mi-paré reu a nu le cunósce dupa nume, inse gra-

tia comitetului arangiatoriu care, punendu in ordinea de dantiu si dóue *csárdás*, ce eu nu le dantiezu nici odata, mi-a datu ocasiunea cá cu ajutoriulu unei amabile dame sè vi potu insirá si unele dupa nume: dómnele Orbonasiu, Trutia, Fogorasiu, Issipu, Barbu, Cetatianu, Cergedi, Schiopulu, Ciatu, Wagner, domnisiórele: Elena Fúlep, Aureli'a Orbonasiu, Ermine Manu, Ermine Ladusianu, Iustin'a Popoviciu, Valeri'a Bianu, Elena Hossu, Catarina Popoviciu, Sofi'a Grecu. Rogu pre cele lalte amabile dame si damicele sè-mi pardoneze déca nu le potu insirá aci, cá-ci timpulu scutu nu mi-a permis sè-mi notezu pe tóte, fiindu atrasu si eu de una séu alta nimfa la ocupatiuni mie pré placute ce sunt indatinete la baluri. Conversatiunea fu fórte animata si cu pucine esceptiuni numai romanésca.

Nu sciu fost'am domnitu de o dispusetiune interna extraordinaria séu numai naturelulu meu inclinat de a iubi si admirá totu ce e frumosu si incantatoriu m'a facutu, cá in asta nópte ferice, care asiu fi doritu sè fia cátu o nópte din poveste, sè nu am satiu in privirea ochisiórilor plini de focu, sè nu am stimperare in gustarea deliciulu causatu prin conversatiunile dulci si farmecatórie.

In contemplatiunile mele am trebuitu sè aproapezu, sè dan' dreptate lui Shakespeare, care dice: „Candu si cum ati fi potutu sè aflati studiulu la totu ce este escelinte, déca nu ati fi vedintu frumseti'a copileloru, din alu caroru ochi primimu urmatóri'a invetiatura: Ei sunt basea, sunt cartea academie, din cari flaméza poterniculu focu a lui Prometeu; ei sunt uniculu autoru din lume ce ne invétia ce este frumosulu?!“

Balulu a duratu pana la diu'a alba. Conformu programei séu ordinei de dantiu erá sè se dantieze Hategan'a, Ardelean'a si Roman'a de dóue ori. Cele d'antáiu m'a jucatu, caus'a sunt detori d. arangiatori sè ni-o 'spuna. „Roman'a“, acestu dantiu frumosu, s'a dantiatu de 2 ori, si a reusitu bine, cu deosebire a dóu'a óra. Póte ar fi réusitu si mai bine, déca comitetulu arangiatoriu se ingrijá de nesce arangiatori buni.

Aci permite-mi, dle redactore, sè facu o modesta propunere. Ar fi bine candu Roman'a s'aru tipari, adeca atátu music'a cátu si explicarea figuriloru conformu tactulu musicale, cátu si comand'a ca asiá sè avemu o uniformitate atátu in dantiu, cátu si in comanda, ceea ce am observatu cá nu este. (S'a publicatu deja in „Familia“ la 1872. Red.) La Blasiu d. e. se dantieza altcum cá la Naseudu, si aci altcum cá la Siomecut'a mare s. a. m. d.

Dar sè lasu balulu, ducéndu cu mine multe suveniri placute.

In 30 s'a inceputu siedinti'a numai la órele 10.

Dupa verificarea protocolulu si dupa raportulu comisiunii pentru conscrierea membriloru noi prin d. Simeonu Calutiu, veni la ordine alegerea de presiedente, care se intemplá sub presidiulu d. Hanea, din motivu cáci d. v. pres. Bologa inca erá in candidare. Resultatulu: d. I. Bologa obtienú 32 voturi, ér veteranulu nostru parinte T. Cipariu numai 16 voturi. De vice-presiedinte s'a alesu d. V. Rusu, ér de secretariu secundariu d. V. Romanu.

Conformu programei publicate si in foi, erá se urmeze, cá la tóte adunárele asociatiunii de pana acuma, discursui literarie, inse astadata nici nu s'a facutu pomenire in adunare de asiá ceva. Motivulu principalu a fostu, cá nu s'a insinuat numai unu discursu, carele

inse, nepotendu-se permite spre cetire, nici nu s'a amintitu de elu. Caus'a nepermissiunii se dice a fi fostu, cá them'a ce tractá despre poesi'a poporala, contine pré pronunciate simtieminte romanesci!

Urmá mai departe statorirea loculu si a timpulu pentru prossim'a adunare generala si anume se statorí Sibíiulu, ér timpulu a 2. Dumineca a lunei lui augustu.

Dupa prandiu s'a continuatu siedinti'a pana catra 7 óre in care a raportatu diferitele comisiuni, cu care ocasiune s'a facutu multa vorba. Averele asociatiunii este 61,814 fl. 16 cr., ér a academie 13,367 fl. 98 cr. v. a. Bibliotec'a numera 632 bucati complete si 127 necomplete.

Totu in acésta adunare s'au mai votatu si dóue adrese de recunoscintia catra parintele T. Cipariu si catra G. Baritiu, pentru marile si multele loru merite pe campulu literaturei poporulu romanu. Astfeliu aceea adunare si in aceea siedintia, in care unu Cipariu nu se recunoscú a fu demnu de postulu de presiedinte, i se votéza adresa de recunoscintia, cá celui mai meritatu literatu romanu din cóce de Carpati! Acésta procedura a adunarei de la Reginu mi vine fórte curiósa si numi-o potu esplicá.

Sér'a la 8 óre pucinulu publicu ce a mai fostu remasu pe aci s'a mai intrunitu la unu concertu datu de mentionatulu artistu romanu I. Micheru in sal'a otelului orasienescu, pentru a admirá talentulu unui adevératu artistu, carele fiindu tineru si fiindu mai bine incuragiatu decátu la Reginu, va contribuí multu la redicarea artei musicale la Romani.

Inainte de a terminá acestu raportu lungu si totusi scurtu, mai permite-mi dle redactore, sè observu cá adunarea a decursu altcum fórte bine si spre deplina multumire, de si insulfetirea si entusiasmulu, ceea schintea divina ce dá viétia unui poporu, nu a fostu asiá precum am observatu la alte adunári. Caus'a a pututu sè fia si aceea, cá asta adunare a fostu reu frecuentata, cele mai multe parti ale Transilvaniei nu au fostu nici cum reprezentate. In siedinti'a ultima abiá mai remase afara de oficiati vre o 8—10 membrii. Cu bucuria amintescu, cá in decursulu tuturoru siedintieloru am observatu pe galeria o frumósa cununa de dame romane, ascultandu cu incordare la desbaterile serióse. Primirea din partea fratiloru Romani de la S. Reginu a fostu cátu se póte de caldurósa si fratiése'a, cátu au meritatu tóta multumirea si recunoscintia. Asemene merita recunoscintia si ospitalitatea cetatianiloru neromani din Reginu. Romanii participatori la adunarea de la Reginu voru duce frumóse suveniri.

Dr. A. P. A.

B o m b ó n e.

Deputatulu Mauritiu Wahrmann a facutu dilele trecute urmatóri'a deosebire intre dietele din 1869, 72, si 75:

In diet'a prima galeriile dameloru erau ocupate de ficele deputatiloru.

In diet'a a dóu'a acolo siedeau sócile loru.

Er acuma acolo ocupa locu — mamele deputatiloru.

Scena de la tribunalulu corectionalu:
Presiedintele: Esti acusat, c'ai furatu.

Acusatulul : Minciuna, dnule presiedinte !
Presiedintele . Pentru ce minti dta ? Au n'ai ad-
 vocatu ?

*
 Scen'a se petrece intr'unu otelu la miédia-
 nópte.

— Me 'nbadusiescu de caldura, — strigà o dóm-
 na catra barbatulu ei. Te rogu deschide o feréstá !

Barbatulu se scolà, dar in intunericu nu gasi
 ferést'a.

Soci'a sa, impacienta ce erá, se scolà si ea iute, si
 cum merse repede in intunericu, sparse o feréstá :

— Har Domnului ! — esclamá ea, — acuma celu
 putinu vomu avé aeru curatu.

Apoi se culcà si durmi liniscitia pana di-
 minéti'a.

Diminéti'a candu se scolà, afla cà ea in nóptea tre-
 cuta a spartu numai stiel'a unui sifonu, — si nu
 ferést'a.

Ce face intipuirea !

*
 Judecatorulu M... de celebra memoria, areta
 intr'o di unui prietinu alu seu cu bastonulu pe unu in-
 dividu ce siedea pe banc'a acusatiloru :

— Vedi, dise elu amicului seu, unu pungasiu de
 prim'a clasa e la capulu bastonului meu.

— La care capu, domnule judecatoru ? dise acu-
 satulu cu sange rece.

CE E NOU ?

Regin'a Elisabeta in Sassetot. Diuarulu „Fi-
 garo“ din Paris serie cu datulu 7 sept. urmatóriele : Eri
 s'a escatu in comun'a Les Grandes-Dalles, aprópe de
 castelulu Sassetot, unu focu. Abiá sunà strigatul de
 periculu, Maj. Sa imperatés'a Austriei numai decátu a
 aparutu calare in loculu pericului. Fia-care putea
 observá, cu càta compatimire Maj. Sa intrebá de cau-
 sele focului si a numerului familielor nenorocite. Ren-
 tórsa in castelu, imperatés'a deschise o supscriptiune,
 care in timpu scurtu produse sum'a de 2 mii franci ;
 insa-si imperatés'a a subcrisu o miiá, tiner'a principésa,
 Valeria mai multe sute de franci. Maj. Sa va parasi
 castelulu dela Sassetot la 22 Septemvre.

Ospectiulu principelui Milan. Diuarului „Pres-
 se“ se scrie din Odess'a, cà mirés'a principelui Milan,
 dnisiór'a Natalia Petrovna Rosco, de acolo va merge ne-
 mijlocitu la serbatorile cununiei in Belgrad. Mirésa va
 sosi nu peste multu la Odessa de la Paris, va asistá la
 unu parastasu pentru muma sa repausata, apoi va de-
 pune delinlu, pe care l'a portatu pana acuma si se va
 duce in bunurile sale din Bessarabia. De acolo dins'a in
 lun'a lui Octovre va fi adusa de catra damele sërbe, a-
 lese pentru acestu scopu, si condusa cu vaporulu la
 Belgrad, unde o va acceptá principele. Dupa debarcare
 conductulu nuptialu numai decátu va merge in bise-
 rica, unde se va face cununí'a.

Corpurile legiuitórie. Camer'a deputatiloru
 alegendu comissiunile indatinat, a inceputu a desbata
 respunsulu camerei la cuventulu de tron. Cas'a magna-
 tiloru a primitu fara desbateri mai serióse adres'a la
 mesagulu regescu, pe care i-o-a presintatu comissiunea
 esmisa pentru scopulu acest'a. Delegatiunile sunt con-
 vocate pe 21 sept. la Viena.

Imperatulu Vilelmu in Milano. In palatulu re-
 gescu din Milano se facu mari pregatiri pentru primi-
 rea imperatului Vilelmu. Suit'a imperatului, in care se
 va aflá si contele Moltke, se va încartirá in diferite
 oteluri ale orasiului. In teatre se voru dá represinta-
 tiuni de gala. Imperatulu va fi primitu la gara de tóta
 famili'a regésca.

Nascere in mormentu. Soci'a unu lucratoriu
 din Campobaso (provinci'a Neapole), in durerile nasce-
 rii sale si-perdh simtirea ; se pareá cà ea a muritu. —
 Mediculu a declarat'o mórtá, si ea fu ingropata, fara de
 a se face incercare pentru mantuirea copilului. Dóue
 díle mai tardíu separatorii de morminte, sepandu totu
 acolo, descoperira o scena grozava. Femei'a, a fostu in-
 gropata de via, si — pe semne — s'a desceptatu si ve-
 diendu starea-i grozava, a frantu pantlicele si legatu-
 rile sale, tienendu in bracia copilulu pe care l'a nascutu
 in mormentu. In nóptea trecuta plugarii cari trecura pe
 pe langa cemetieriu, audira sunandu de acolo strigate de
 ajutoriu, inse nu cutediara a se apropiá, ei se departara
 facèndu-si cruce.

Unu momentu curiosu esiste in Londra. Sunt
 50 de ani, decandu unu englesu bogatu voiá sè-si ser-
 beze cununí'a cu o domnisióra. Diu'a serbării se ficsá si
 mirele pregati unu dejunu fórté pomposu. Minutulu celu
 mare in sirsitu sosi. Inse tocmai atunce dinsulu primi
 unu biletu, prin care fu inseiintiatu, cà mirés'a lui a
 fugitu cu unu capitanu de la dragoni. Elu numai decátu
 inchise usile, facu testamentu, si lasá o suma pentru
 conservarea acelu apartamentu asiá precum se aflá
 atunce. Trecura 53 de ani, dinsulu muri, inse aparta-
 mentulu se afla si acuma totu in starea de atunce.

O notatoria. La Londra a devenitu moda a face
 emulatiuni de innotu. Mai in tóte septemanile se tine
 câte o productiune de acést'a. De curendu, in duminéc'a
 trecuta, o juna copila de 14 ani a innotatu siese mile
 englezesei, in presinti'a unui publicu numerosu, si ur-
 marita pe o luntritia de parintele si frate-seu.

Dlu Cogalniceanu, carele — precum scrise-
 ramu si noi — si-a frantu bratiulu prin unu accidentu
 nefericitu pe calea ferata in Germania, se afla la Viena
 in cur'a mediciloru de acolo.

Politi'a din New-York s'a bucuratu multu
 timpu de unu renume fórté bunu. De unu timpu incóce
 inse si acolo pré s'au inmultitu fara-de-legile de totu
 felulu. Din acestu motivu parlamentulu a esmisu o co-
 missiune, cà sè investigeze organismulu politiei. Acésta
 comissiune apoi a descoperitu multe lucruri curióse, cà
 multi dintre politisti stau in legatura cu talharii, ma
 unii dintre ei esercitéza insii-si acésta profesiune.

La Fagarasiu unu industriasiu, certandu-se cu
 prietenulu seu, i-a taiatu nasulu. Omulu furiosu abiá se
 putu prinde spre a-lu predá justitiei.

Orasiulu Milano a decisu, cà va introduce arde-
 rea cadavreloru. Arderea se va escutá cu solenitate.
 Langa cemetieriu se va cladí o capela, cu altariu cores-
 pundietoriu, unde se va efectuí si arderea.

Regele Daniei si soci'a sa voru sè caletórésca la
 finea anului in Anglia, sè-si védia fic'a, soci'a princepe-
 lui de Wales, care atunce va fi singura, càci barbatulu
 ei va petrece prin Indi'a.

Bancnote false. La Aradu s'a descoperitu in
 ceculatiune unu numeru mare de bancnote false. Dílele
 trecute s'a presintatu si la oficiulu de contributiune o
 ancnota de 5 fl. falsa. Falsificatululu e cu atátu mai pe-

riculosu, căci e facutu prin fotografia, si astfel originalulu e cătu de bine imitatu.

Principesse montenegrine. In septeman'a trecuta scira la Viena din Cetinje doue fice ale principei lui Nichita din Montenegro, dimpreuna cu guvernantele lor. Ambele principesse caletorescu spre Petersburg, spre a fi asiediate intr'unu institutu de educatiune de acolo.

Holteii tomnatiei din Jicin au patit'o reu. Municipalitatea de acolo, considerandu, că holteii tomnatiei umbla mai multu pe strade, si că prin urmare dinsi strica mai tare pardosel'a, au decisu, că pentru fondulu de pardosela alu orasiului fia-care barbatu nensoratu, pana 'n etatea de 30 ani se platésca pe anu 10 fl., de la 30 pana la 35 sum'a dupla. Acésta dare noua se va duplá din 5 in 5 ani.

Flamur'a lu Hymen.

Dlu Simeonu Fl. Marianu, cunoscutulu nostru adunatoriu de poesii populare, si teologu absolutu la Cernauti, la 12 septemvre st. n. a serbatu cunun'a sa cu domnióir'a Leontina Piotrovski, fic'a dlui Georgiu Piotrovski, parocu si protopresbiteru la Siretiu in Bucovina.

Societati si institute.

Adunarea din Resitia a Societáti pentru fondu de teatru are se fia fôrte interesanta. Chiar acum primimu urmatóir'a programa, privitoria la petrecerile sociale, ce se voru arangia cu ocaziunea adunării generale a Societáti pentru fondu de teatru romanu din 3 si 4 octombre a. c. st. nou in Resitia: 1) Sambeta in 2 octombre, adeca in predina adunării, la 2 ore dup' amiedi, primirea óspetiloru. 2) Totu in acésta di sér'a la 8 ore — concertu datu in favórea fondului de teatru romanu de catra chorulu vocalu romanu din Lugosiu, séu o representatiune teatrala prin diletantii acestui on. choru in sal'a ospetariei lui Novotny. 3) Dumineca in 3 oct. deminétia la 10 ore, deschiderea adunării generale, totu in sal'a numita. 4) Dup'amiedi la 4 ore jocu publicu popularu in Recitia-romana. 5) Totu in acésta di, la 8 ore sér'a, se va arangia balu in favórea fondului teatralu romanu in aceea-si sala. 6) Luni la 4 oct. diminétia la 10 ore continuarea agendelu adunării generale. 7) Dupa inchiarierea adunării generale — banchetu. 8) Totu in acésta di séra — cercetarea etablisementelu de industria ale ces. reg. priv. Societáti de cai ferate de statu. 9) Marti deminétia — excursiuni. P. T. óspi se mai aviséza inca, că pentru cartiru se binevoiesca a se adrssá catra dlu vice-primariu comunalu Alesandru Crenianu cu optu dile inainte de adunarea generala. — Recitia-montana in 10 septembre 1875 st. n. Ionu Simu notariu, A. Diaconoviciu, presiedintele comitetulu arangiatoriu.

Literatura.

Dlu A. M. Marienescu a pusu sub tipariu: „Stéu'a maghiloru séu Cantece la nascerea dnului Isus Christosu.“ Pretiulu unui esemplariu e 25 cr., socotindu-se aci si espeditiunea. Mai pucine de 10 esemplare nu se espedéza. Bani suntu a se tramite la autoriulu in Oravitia.

Elimar, principele de Oldenburg, se ocupa de mai multu timpu cu literatur'a dramatica, fara cá cineva se fia sciutu acést'a. Nimene nu visá, cá numele „A. Günther“ — autorulu multoru comedii reusite — e

pseudonimulu unui principe. Dar in urma se descoperi si secretulu acest'a. Intendantur'a suprema din Berlinu éراسi a primitu de la A. Günther o comedia sub titlulu „Comtesse Dornröschen.“ Publiculu o astépta cu curiositate.

Poesiile lui Michel Angelo germanesce voru esi nu peste multu in Lipsia la Dürr. Cartea va aparé pana la serbarea din Florentia in editiune fôrte eleganta. Poesiile s'au tradusu in germanesce prin Sofia Hassemlever.

T e a t r u.

In Boston inainte de deschiderea unei represintatiuni teatrale se scolá unu domnu si dise publicului, cá face fôrte reu déca umbla la teatru. Apoi se departá. In alu doile si in alu treile teatru elu repeti totu aceste cuvinte. In sfrsitu politia lu-arestá si constatá, cá dinsulu este unu bietu omu a carui minte s'a pré incordatu prin studiarea opuriloru religióse.

O productiune periculósa. In teatrulu Wood in Cincinnati a facutu de curédu unu acrobatu o productiune fôrte periculósa. Elu puse soei'a lui la unu capetu alu scenei, asiediendu pe capulu ei unu meru. Apoi merse la celalaltu capetu alu scenei, si rentorcédu-si spatele catra ea, scóse unu pistolu si privindu napoi peste umerulu stangu alu seu, impuscá merulu de pe capulu ei, fara se-i atinga capulu. Apoi se mai dica cineva, cá istoria lui Vilelmu Tell e numai poveste?!

M u s i c a.

Fr. List la tómná va merge din Weimar la Roma, éras la Budapesta se va rentórcé numai catra finea lui januarie.

Doi beuani de 68 ani dilele trecute au intreprinsu la Félégyháza o emulatiune in fuga. In decursu de 48 de minute ei percursera o distantia de patru mii stangeni. Publiculu numerosu a aplaudatu pe amendoi. Dinsii vreu se faca in lun'a viitória o caletoria pe josu, prin Bucovina si Romania'a.

Academia musicale generala. Fói'a oficiala din Budapesta in septeman'a trecuta a publicatu statutele de organizatiune provisoria ale academiei musicale generale. Limb'a oficiala si de propunere a academiei are se fia cea unгурéscá, facédu-se esceptiune numai pentru profesorii adusi din strainetate. In academia se voru primi atátu barbati cătu si femei. Cursulu va durá patru ani.

Industria si comerciu.

Ceva despre croitori. Cetimu in „Courier de Paris“: Damele mele, cari pentru o toaleta de balu séu de visita sacrificati buerosu pretiulu unei víi séu alu unui pamentu aratoriu, cetiti aceste sire si judecati! Frumós'a principasa de H., o spanióla fôrte bogata, care nu de multu petrecea la Paris, merse dimpreuna cu dam'a ei de conversatiune la una din cele mai renumite artiste de costume din Quartier de la Paix. Aculo ea si-comandá cinci — siese toalete de gala, fia-care cu câte 2—3000 de franci, pe cari a voitu se le pórté la primirea reninei-mame de Spania la Trouville. Afara de aceste ea si-mai comandá o toaleta de caletoria din faille negru, pentru 680 franci. In diu'a urmatória totu la acea „artista“ se infatisiá numai dam'a ei de conversatiune, si o intrebá: „Cátu ar constá hain'a acést'a de caletoria, despre care vorbiramu chiar acumá, pentru o simpla muritória?“ — „Dtale — respunse negutiatorés'a de moda, — ti-o voiu face cu 200 fr.“

Adeca la unic'a toaleta de caletoria unu câstigu de 480 franci!

Papucii din piele de sierpe sunt acuma, in cercurile mai inalte ale societății din Statele Unite Americane, mai alesu in lumea damelor, unu articulu de moda fôrte cautatu. In urmarea acesteia vênarea sierpiloru a luat o estindere mare, si astfelu sierpii voru deveni chiar asiá de tare de rari ca si alligatorii, din a caroru piele inca se gatescu multe obiecte de galanteria.

Cum se face reclamulu. Intr'unu teatru de Boulevard din Paris s'a jocat nu de multu pentru prim'a óra o comedia. Pies'a a facutu efectu si autorulu a fostu chiamatu înaintea lampelor. In loculu lui inse esi regisorulu, carele adressa publiculu urmatóriele cuvinte: „Dómnelor si domniloru! Ve multiamescu in numele autorulu, carele este redactorulu diuariulu „Culis'a.“ Numerulu consta cinci sous. Abonamentulu pe unu anu 16 franci, pe jumetate de anu 8 franci. Anunciurile cinci sous pentru unu siru. Pagin'a intréga se socotesce mai ieftinu.“ — Aplause cutrieratórie intimpinara aceste cuvinte.

Tribunale.

Orasiulu Fagarasiu a petitionatu pentru sustinerea tribunalulu de acolo, accentuandu positiunea centrala a orasiulu si marea posesiune a erariulu de acolo.

In comitatulu Turdii. sporindu-se hotii fôrte, s'a cerutu statariu, ceea ce ministeriulu a si aprobatu.

Unu copilu de 14 ani fu condamnat dilele trecute prin tribunalulu din Sibiu la temnitia de siese septemani, cáci jocabu-se cu unu prietenu alu seu, lupunse cu cutitulu, încátu nu este multa sperantia se se vindece.

Veduv'a lui Lincoln nebuna. Veduv'a lui Avramu Lincoln, la dorint'a fiulu ei, fu declarata de catra tribunalu nebuna. Inca din momentu, in care barbatulu ei — presedintele republicei americane de nordu — fu omoritu in teatru, ea a inceputu se arete semne de nebunia; in decursulu aniloru acele totu s'au inmultitu. La inceputu famili'a a voitu se tina in secretu acésta durerósa stare, dar in urma — candu din s'a prinse a-si prepadí averea — propriulu ei fiu fu silitu a cere declaratiunea tribunalulu.

Economia.

Celu mai betranu calu din lume se afla in posesiunea unui colonelu americanu Cronk, la Jackson in Michigan. Calulu e de 51 ani si face si acuma servitue stapanulu seu.

Culesulu vieloru in muntii Budii s'a inceputu la 16 a lunei c.

✕ **Philoxera la Panciova.** Ministeriulu de comerciung., aflandu cá in viile de la Panciova s'a ivitu vermii periculosi, numiti philoxera-vastatrix, a tramisu acolo pe unu comissariu, spre a constata pericululu si a luá mesurile potrivite pentru stirpire.

Focu in padure. La finea lunei trecute in padurile de la Kis-Szék si Blumenthal ale baronulu Sina s'a escatu unu focu cumplitu, care a devastatu la vr'o

150 de jugere. Tóte nisuintiele de a stinge foculu au fostu insedaru. Pagub'a e fôrte mare.

Suvenirea mortiloru.

Parteniu Cosma advocatu in Beiusiu si deputatu dietalu, in numele seu si a numerosiloru consangeni, cu anima plina de durere face cunoscuta repausarea iubitei sale mame Ecatharina Cosma nasc. Popa, care dupa unu morbu indelungatu la 6 septemvre a. c. in etate de ani 68, dupa primirea santeloru taine, a trecut la cele eterne. Inmormentarea s'a celebratu la 7 sept. 4 óre d. m. Fia-i tierin'a usóra!

Corneliu Marchisiu, fiulu dlui Georgiu Marchisiu, preotu in Homoródele romanesci, a repausatu la 3 l. c. in prim'a flóre a etătii sale.

Ghicitura de semne

de Emilia Popu n. Marcusiu.

× i * * * * : e * * * uo: il â ⊙ e - o = a ⊙ a
 △ u * * * a - lo ⊙ e ∞ : u * * * * ea - a ;
 asllu (- e (e * * * a ⊙ i △ a - o △ a △ ⊙ a
 × a ⊙ i (i * * * = a | i * * * * e a (ea !
 × a : 'lá - e × a △ i = 'a ⊙ a ∞ a ⊙ ia
 = e - u ? || e △ u △ = e ⊙ : i - ⊙ e ⊙ ia !

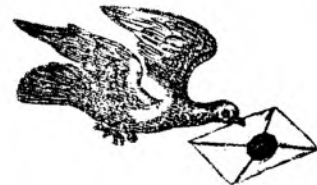
Iu - ⊙ i * * * u × o × ∞ iu.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 27 :

„Viribus unitis.“

Bine a ghicit'o numai dlu Paulu Chinesu, — reu au deslegatu-o — multi.

Post'a Redactiunii.

Dnei P. P. in A. „Panteonulu Romanu“ — precum s'a anuciatu de multe ori — se mai afla de vendiure la redactiunea noastră, dar inca numa 21 de esemplare Pretiulu unui esemplariu brosiuratu 1 fl. 50 cr., editiune de luesu 2 fl. 50 cr.

✎ **Nr. 9 din „Siedietórea“** a aparutu la 1 septemvre, cu urmatoriulu cuprinsu: Nu te teme, mei Romane! — poesia de Iosifu Vulcanu, — Cum am invetiatu io a serie si a ceti, invetiatura de Vasilie Iarca plugariu romanu, — Dragostea, balada poporala de la Naseudu, publicata de Sim. Fl. Marianu, — Pescariulu si nevésta-sa, poveste din Banatu, publicata de Pavelu Chinesu, — Doine de la Abrudu, publicata de Nicolae Cisca, — Nepotulu tiganulu, poveste glumetia din Crisiana, publicata de Pavelu Vostinaru, — Hodoroscu Troscu, — Ciumelu, Ciumelu. Pretiulu „Siedietórei“ pe unu anu e 1 fl. Esemplare mai sunt din inceputu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tieriei nr. 39.